

PROPOZÍCIE

Šaffova ostroha 2021

28. ročník

**celošátnej postupovej súťaže a prehliadky
solistov tanečníkov v ľudovom tanci**

December 2020

1. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

1.1. Charakteristika súťaže

- 1.1.1. Celoštátna postupová súťaž a prehliadka sólistov tanečníkov v ľudovom tanci Šaffova ostroha je **vrcholným podujatím** tohto druhu na Slovensku.
- 1.1.2. Súťaž je určená deťom, mládeži a dospelým.
- 1.1.3. Súťaž nie je tematicky zameraná ani vymedzená.
- 1.1.4. Súťaž sa koná **každý rok**.

1.2. Ciele súťaže

- 1.2.1. **Hlavným cieľom súťaže** je nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a umelecko-odborný rast jednotlivcov a kolektívov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie v oblasti tradičného ľudového umenia a jeho folklorizovaných prejavov.
- 1.2.2. Ďalšími cieľmi sú:
  - 1.2.2.1. prezentovať a konfrontovať súčasnú interpretáciu ľudového tanca,
  - 1.2.2.2. prispievať k vyhľadávaniu talentov a osobností v oblasti ľudového tanca, upevňovať ich záujem o sebavzdelávanie, prispievať k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času,
  - 1.2.2.3. podnecovať interpretov ľudového tanca a tanečných pedagógov v oblasti ľudového tanca na vyhľadávanie a poznanie tradičného tanečného materiálu,
  - 1.2.2.4. podnecovať interpretov na hlbšie poznanie a osvojenie ľudového tanca a jeho zákonitostí (forma tanca, štruktúra tanca, štrukturálna funkcia motívov v rámci motivických radov či tanečných sledov, vzťah tanečného a hudobného typu, vokálny prejav, funkcia tanca, tradičný odev a obuv, úprava, príp. používané náradie a pod.),
  - 1.2.2.5. inšpirovať interpretov na tvorivú a kvalitnú interpretáciu ľudového tanca,
  - 1.2.2.6. prispievať k zachovávaniu, rozvíjaniu a oboznamovaniu verejnosti s jedinečnými hodnotami ľudového tanca ako súčasti nášho nehmotného kultúrneho dedičstva a s jeho nositeľmi a interpretmi.

1.3. Riadenie súťaže

- 1.3.1. Vyhlasovateľom a odborným garantom je Národné osvetové centrum z poverenia Ministerstva kultúry SR.
- 1.3.2. Organizátormi sú krajské a regionálne osvetové a kultúrne strediská, mestské kultúrne strediská a ďalšie kultúrne subjekty.

2. ŠTRUKTÚRA SÚŤAŽE

2.1. Kolá súťaže

- 2.1.1. Súťaž má postupový charakter a je **dvojstupňová**:
  - 2.1.1.1. krajské súťaže a prehliadky,
  - 2.1.1.2. celoštátna súťaž a prehliadka.
- 2.1.2. Základným stupňom súťaže je krajské kolo. Víťazi krajských kôl postupujú do celoštátneho kola.
- 2.1.3. Súťaž na vyšších stupňoch pozostáva zo súťažných vystúpení, interného hodnotenia poroty, odborného seminára a môže byť obohatená o tvorivé dielne alebo iné aktivity.

- 2.1.4. Odborný rozborový seminár **ako najdôležitejšia** súčasť každého stupňa súťaže je adresný, dôsledný a opiera sa o kritériá hodnotenia uvedené v propozíciách.
- 2.1.5. Na základnom stupni súťaže sa odporúča organizovať pre súťažiacich konzultácie s odborníkmi.
- 2.1.6. Termíny na ukončenie regionálnych a krajských kôl súťaže sú uvedené v samostatnom dokumente zverejnenom na stránke Národného osvetového centra: <https://www.nocka.sk/vyhlasenie-celostatnych-postupovych-sutazi-narodneho-osvetoveho-centra-v-roku-2021/>.

2.2. Súťažné kategórie

A. kategória (hlavná kategória): tanečníci a tanečnice interpretujúci tanec **podľa nositeľov tanečných tradícií** (tanečníci z folklórnych súborov s rôznorodým repertoárom) – **sólisti a sólistky, páry alebo trojice (podľa typu tanca).**

2.2.1 Súťažiaci musia absolvovať obe nasledujúce časti:

2.2.1.1. povinná časť: verbunk z Branova – sólisti muži; starobapská z Myjavy – sólistky ženy; starobapská z Myjavy – páry (sólistka žena môže v tejto časti interpretovať aj párový tanec s nesúťažiacim partnerom),¹

2.2.1.2. voliteľná časť: interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

2.2.2 Súťažiaci sú povinní spolu s prihláškou zaslať k voliteľnej časti informácie o pramennom materiáli a zdrojoch naštudovania tanca (videozáznam pramenného tanečného materiálu, prípadne aj ďalšie informácie – zápis tanca, údaje o nositeľoch, tanečnej príležitosti a pod.).

B. kategória (regionálna kategória): tanečníci interpretujúci **regionálnu tanečnú tradíciu** z regiónu, z ktorého pochádzajú alebo v ňom dlhodobo pôsobia (tanečníci z folklórnych skupín)².

2.2.3 Súťažiaci sú povinní spolu s prihláškou zaslať informácie o **zdroji/zdrojoch** naštudovania tanca (napríklad videozáznam, údaje o nositeľoch a informátoroch, písomný zápis tanca, opis tanca a príležitosti, pri ktorej sa tanec tancoval).

C. kategória (detská kategória): interpreti ľudového tanca vo veku **od 10 do 12 rokov.**

2.2.4 Interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

D. kategória (mládežnícka kategória): interpreti ľudového tanca vo veku **od 13 do 16 rokov (ale len žiaci základných škôl).**

2.2.5 Interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

N. kategória: nositelia tanečných tradícií (prehliadková kategória bez vekového obmedzenia).

3. PODMIENKY PRE SÚŤAŽIACICH

3.1. Prihlasovanie

3.1.1. Na súťaži sa môžu zúčastniť tanečníci, ktorí v roku konania súťaže dovŕšili 10 rokov a sú občanmi Slovenskej republiky alebo majú štatút Slováka žijúceho v zahraničí a prezentujú

¹ V každom piatom ročníku súťaže bude povinným tancom tanec podľa Juraja Šaffu.

² V prípade nejednoznačnosti sa súťažiaci alebo príslušný metodik radí s odborným pracovníkom Národného osvetového centra.

materiál z územia Slovenska, z presahujúcich hraničných regiónov alebo oblastí historicky obývaných Slováckmi³.

3.1.2. Do základného kola súťaže sa súťažiaci prihlasujú **podľa miesta svojho pôsobenia alebo bydliska**.

3.1.3. Do krajského kola súťaže sa **prihlásite** vyplnením elektronického formulára na stránke Národného osvetového centra <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.

3.2. Súťažné podmienky

3.2.1. Súťažné čísla môžu mať trvanie **2 – 4 minúty**.

3.2.2. **Hudobný sprievod** môžu na krajskom kole tvoriť:

3.2.2.1. sólisti inštrumentalisti (akordeón, heligónka, gajdica, gajdy a pod.),

3.2.2.2. ľudová hudba,

3.2.2.3. v krajnom prípade audiozáznam na nosiči CD, USB a pod.

3.2.3. **Hudobný sprievod na celoštátnom kole** tvorí: sprievodná ľudová hudba zabezpečená organizátorom. Súťažiaci má možnosť zaslať sprievodnej ľudovej hudbe pri povinnom tanci 1 – 2 piesne a pri voliteľnom tanci 1 – 4 piesne (na rozkávanie v tanci). Sprievodná ľudová hudba následne interpretuje ďalšie piesne k typu tanca (ich poradie, počet slôh a pod.) podľa vlastného uváženia a komunikácie s tanečníkmi počas priameho súťažného vystúpenia (začiatok, priebeh a ukončenia tanca).

3.2.4. Súťažiaci prechádza všetkými stupňami súťaže **s tým istým súťažným vystúpením**, ktoré uvedie v základnom stupni súťaže.⁴

3.2.5. Na celoštátnom kole zabezpečí organizátor súťaže pre účastníkov ľudovú hudbu. Tá bude interpretovať melódie funkčne viazané k povinnému tancu podľa vlastného výberu.

3.2.6. Súťažiaci sa **nemôžu** prezentovať súťažným číslom, s ktorým sa už v minulosti na súťaži zúčastnili a s týmto súťažným číslom získali titul laureáta súťaže (neplatí pre kategóriu N).

4. POŽIADAVKY NA ORGANIZÁTOROV

4.1. Krajské súťaže a prehliadky

4.1.1. Informácie o termíne a konaní krajského kola je potrebné zadať do systému prihlasovania Národného osvetového centra čo najskôr po vyhlásení celoštátnej súťaže.

4.1.2. Po skončení krajského kola označí organizátor postupujúcich interpretov a kolektív do celoštátneho kola priamo v systéme prihlasovania.

4.1.3. Protokol o udelení cien a výsledkov a hodnotiacu správu predsedu poroty treba zaslať najneskôr do 7 dní po ukončení súťaže zodpovednému pracovníkovi Národného osvetového centra.

4.1.4. Organizátor krajskej prehliadky zabezpečí **audiovizuálnu dokumentáciu** podujatia a dodá ju do Národného osvetového centra najneskôr **1 mesiac** pred termínom konania celoštátneho kola súťaže.

4.1.5. Organizátor krajského kola súťaže **zašle členom odbornej poroty videozáznamy od súťažiacich a prihlášky so všetkými prílohami najneskôr 2 týždne** pred súťažou.

³ V prípade zahraničných Slovákov je potrebné zaslať videozáznam najvyššieho kola príslušnej súťaže s laureátom/víťazom, ktorého ako navrhnutého na postup bude hodnotiť spolu s ostatnými návrhmi celoštátna porota pred celoštátnym kolom Šaffovej ostrohy.

⁴ Medzi stupňami súťaže môže súťažiaci v súťažnom vystúpení robiť úpravy na základe odporúčaní odbornej poroty.

4.1.6. Pri tvorbe propagačných materiálov používa organizátor krajského kola súťaže logotyp Národného osvetového centra pre celoštátne postupové súťaže, ktorý je spolu s logomanuálom sťahuteľný na stránke Národného osvetového centra: <https://www.nocka.sk/sutaze-a-prehliadky/>.

4.2. Celoštátna súťaž a prehliadka

4.2.1. Organizátorom je Hornozemplínske osvetové stredisko vo Vranove nad Topľou a uskutoční sa **28. – 30. mája 2021 v MsDK vo Vranove nad Topľou a v Dlhom Klčove**.⁵

4.2.2. Národné osvetové centrum ako odborný garant tvorí dramaturgickú koncepciu a je zodpovedné za obsahovú stránku celoštátneho podujatia.

4.2.3. Pri tvorbe propagačných materiálov spolupracuje organizátor celoštátneho kola súťaže so zodpovedným pracovníkom Národného osvetového centra a používa logotyp Národného osvetového centra pre celoštátne postupové súťaže, ktorý je spolu s logomanuálom sťahuteľný na stránke Národného osvetového centra: <https://www.nocka.sk/sutaze-a-prehliadky/>.

5. HODNOTENIE SÚŤAŽE

5.1. Poroty

5.1.1. Na objektívne hodnotenie súťažných vystúpení sa zostavujú odborné poroty z aktívnych odborníkov etnochoreológie, tanečnej pedagogiky, etnomuzikológie, etnológie a pod. s adekvátnou viacročnou praxou. Počet členov poroty s tanečným zameraním (tanečná pedagogika, etnochoreológia) má byť nadpolovičný.

5.1.2. Poroty môžu mať **3 až 5 členov**, pričom odporúčaný počet porotcov je kvôli hlasovaniu nepárny. Odporúčame vytvoriť osobitnú porotu pre dospelé kategórie (A, B) a pre detské a mládežnícke kategórie (C, D).

5.1.3. Vymenovanie porotcov

5.1.3.1. V odbornej porote **na krajskej úrovni** musí byť minimálne **jeden člen vybraný Národným osvetovým centrom**. Ostatných členov krajskej poroty vyberajú regionálne a krajské osvetové strediská, ktoré organizujú krajské kolá súťaže. Pri výbere porotcov odporúčame organizátorom krajských kôl vyberať z odporúčaného zoznamu porotcov, ktorý tvorí prílohu týchto propozícií. Zloženie poroty odporúčame konzultovať s odbornými pracovníkmi Národného osvetového centra, ktoré je odborným garantom súťaže.

5.1.3.2. Celoštátnu porotu **vymenuje generálny riaditeľ Národného osvetového centra**.

5.1.4. Člen odbornej poroty na každom stupni súťaže **nesmie byť v konflikte záujmov**, t. j. v porote nemá pôsobiť porotca, ktorý súťažiacich **pripravoval** alebo je so súťažiacimi **v blízkom príbuzenskom vzťahu**.

5.2. Hodnotenie súťaže

5.2.1. Hodnotenie **na krajskom kole** prebieha zaradením všetkých súťažiacich v súťažných kategóriách **do zlatého, strieborného a bronzového pásma**, príp. **mimo ne**. Na **celoštátnom kole** sa do pásiem zaraďujú **len** súťažiaci **v kategóriách A, C, D**. Ostatné kategórie sú na celoštátnom kole prehliadkové.

5.2.2. Na krajskej úrovni sa ďalej udeľuje **jeden priamy postup** do celoštátneho kola v každej kategórii. Návrh na postup získavajú i všetci súťažiaci umiestnení v zlatom pásme na

---

⁵ Národné osvetové centrum si vyhradzuje právo na zmeny, pokiaľ si to budú okolnosti vyžadovať.

krajských kolách súťaže. O ich postupe na základe videozáznamov z krajských súťaží rozhoduje vyhlasovateľ súťaže spolu s ďalšími odborníkmi.

5.2.3. Na celoštátnom kole súťaže sa udeľuje **jeden titul laureáta**, ktorým je víťaz kategórie A. V odôvodnených prípadoch je možné titul neudelieť.

5.2.4. V odôvodnených prípadoch môže porota udeliť **špeciálne ceny**.

5.2.5. Na **krajskej** úrovni spracúva a odovzdáva organizátorom výsledky súťaže vo forme **hodnotiacej správy**, ktorá obsahuje odbornú analýzu a zdôvodnenie rozhodnutia poroty, **predseda poroty**. Na **celoštátnej** úrovni to vykonáva **každý člen** odbornej poroty. Hodnotiaca správa je prílohou k propozíciám.

5.3. Kritériá hodnotenia

5.3.1. **štýlové, technické a výrazové zvládnutie daného typu tanca,**

5.3.2. **rešpektovanie zákonitostí daného typu tanca** (forma tanca, štruktúra tanca, štruktúrna funkcia motívov v rámci motivických radov či tanečných sledov, etiketa tanečného prejavu – privolanie partnerky, ukončenie tanca, správanie a roly partnerov v tanci, hlasové prejavy – pokriky, ujúkanie...), pričom pri práci s videozáznamom nie je cieľom kopírovať filmovú predlohu, ale porozumieť systému tanca,

5.3.3. vhodný **výber hudobného repertoáru** viazaného na daný typ tanca,

5.3.4. vhodne **zvolený odev** a odevné doplnky,

5.3.5. využitie dosiaľ **neznámeho** pramenného materiálu,

5.3.6. **celkový dojem a presvedčivé zažitie tanca.**

5.4. Ocenenia

5.4.1. Vecné ceny a diplomy.

5.4.2. Laureát a vybraní najúspešnejší súťažiaci budú prezentovaní v scénických programoch na **Folklornom festivale Východná 2021** a **Festivale neprofesionálneho umenia TVOR•BA 2021** v Bratislave-Starom Meste. Vybraní účastníci celoštátneho kola súťaže v detskej kategórii C a mládežníckej kategórii D budú mať možnosť zúčastniť sa v danom roku na tvorivých dielňach **Muzičky a Malí tanečníci**.

6. KONTAKT

6.1. V prípade nejasností kontaktujte odbornú pracovníčku Národného osvetového centra pre folklór a folklorizmus:

Mgr. Katarína Babčáková, PhD.

Národné osvetové centrum

Námestie SNP č. 12

812 34 Bratislava

katarina.babcakova@nocka.sk

+421 2 204 71 257

7. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

7.1. Propozície nadobúdajú účinnosť podpísaním generálnym riaditeľom Národného osvetového centra.

7.2. Prípadné zmeny, doplnenia a spresnenia propozícií vydáva Národné osvetové centrum.

- 7.3. Súťaž nie je realizovaná s cieľom dosiahnuť zisk.
- 7.4. V dôsledku nesplnenia akýchkoľvek podmienok uvedených v týchto propozíciách nemusí byť súťažiaci prijatý do súťaže alebo môže byť zo súťaže vyradený.
- 7.5. Počas celého priebehu celoštátneho kola sú všetci súťažiaci k dispozícii a môžu byť podľa potrieb využití na prezentačné a spoločenské sprievodné aktivity v mieste konania súťaže i v blízkom okolí.
- 7.6. Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasuje, že jeho súťažné dielo má vysporiadané všetky práva viažuce sa k tomuto dielu, najmä autorské práva a nezasahujú do práv a právom chránených záujmov tretích osôb.
- 7.7. Súťažiaci prihlásením do súťaže udeľuje Národnému osvetovému centru a organizátorom jednotlivých kôl súťaže bezodplatný súhlas na použitie svojho umeleckého výkonu v zmysle § 97 ods. 3 Autorského zákona, a to najmä na vyhotovenie originálu i rozmnoženiny záznamu umeleckého výkonu, verejný prenos umeleckého výkonu a sprístupňovanie záznamu umeleckého výkonu verejnosti, za účelom šírenia osvetovej činnosti v pôsobnosti organizátorov jednotlivých kôl súťaže a Národného osvetového centra. Súťažiaci zároveň súhlasí s použitím svojej podobizne na propagačné účely.
- 7.8. Súťažiaci vyhlasujú, že sa oboznámili s podmienkami spracúvania osobných údajov Národným osvetovým centrom, ktoré je dostupné na www.nocka.sk alebo v Národnom osvetovom centre.
- 7.9. Prílohy k propozíciám
- 7.10.1. Príloha č. 1 – **Protokol o udelení cien a výsledkov** (vypĺňa organizátor daného stupňa súťaže).
- 7.10.2. Príloha č. 2 – **Hodnotiaca správa pre porotcov** (vypĺňa predseda poroty na nižších stupňoch súťaže a všetci členovia poroty na celoštátnej úrovni).
- 7.10.3. Príloha č. 3 – **Odporúčaný zoznam porotcov.**

Bratislava 21. 12. 2020

.....
Mgr. Erik Kriššák,
generálny riaditeľ